

Studiu de bază (etapa II - finală)

Raport

Prezentul document reprezintă constatările principale, concluziile și recomandările urmare a evaluării repetate a cunoștințelor, atitudinilor și practicilor de pledoarie a 20 din 28 de ONG-uri partenere ale CCF Moldova

1. Introducere	2
2. Grupul țintă.....	4
2.1. <i>Date generale</i>	4
2.2. <i>Geografia activităților</i>	5
2.3. <i>Afilieră la rețele</i>	5
3. Domenii de interes și beneficiari	6
4. Practici de pledoarie	9
4.1. <i>Politica de protecție a copilului</i>	10
5. Noțiunea de pledoarie: cunoștințe	10
6. Concluzii și recomandări	10

1. Introducere

Proiectul "Consolidarea capacității organizațiilor societății civile pentru participarea incluzivă în societate a celor mai marginalizați părinți și copii" implementat de CCF Moldova din fonduri ale UE a avut drept obiectiv general să consolideze rolul societății civile în promovarea drepturilor copilului și contribuirea la reformarea sistemului de protecție a copilului în R. Moldova.

Reușita acestui obiectiv era în strânsă corelare cu capacitatea societății civile să reprezinte interesele beneficiarilor și să influențeze politici și implementarea lor. Astfel, un grup țintă de 28 de ONG-uri locale (Anexa 1) au fost selectate să beneficieze de suport în îmbunătățirea capacităților tehnice și manageriale în cadrul unui atelier de instruire în Advocacy. Ulterior, 20 dintre aceste ONG-uri au continuat să lucreze cu CCF beneficiind și de alt tip de suport.

Acest Raport vine să documenteze parțial impactul acțiunilor CCF de dezvoltare a capacităților de Advocacy a celor 20 de ONG-uri. În acest scop, o comparație între răspunsurile la chestionarul din septembrie - octombrie 2015 și un nou chestionar aplicat în toamna anului 2017 a fost realizată. Chestionarul (Anexa 2 și 3) pentru colectarea datelor a fost elaborat de Consultantul M. Ianachevici.

Chestionarele documentează prin comparație informații despre cunoștințele pe care le au ONG-urile despre ce este pledoaria, atitudinea lor față de importanța/ necesitatea pledoariei în activitățile pe care le desfășoară și practicile de pledoarie disponibile/ puse în aplicare de către acestea.

Chestionarul are 13 întrebări, inclusiv:

1 și 2 de concretizare a statutului juridic și ariei geografice de activitate;

3 și 4 de clarificare a domeniilor de interes ale ONG-ului din perspectiva activităților realizate în ultimii ani, precum și a grupului țintă sau beneficiarilor, din perspectivele lui calitativă și cantitativă;

5 - 11 – de concretizare a practicilor de pledoarie implementate (dacă sunt) din perspectiva tipologiei lor (de exemplu, educarea publicului și factorilor de decizie asupra problemelor de interes comun sau, de influențare a legislației etc.), a managementului acestora, a implicării beneficiarilor și tipului de participare a beneficiarilor (dacă există), a documentării (sau bazării pe dovezi) și izvoarelor de obținere a dovezilor (dacă sunt);

12 și 13 - de concretizare și clarificare a înțelegerii noțiunilor de pledoarie și a sensului conceptului de etică și participare în siguranță a copiilor și tinerilor, precum și de aplicare a ultimului în practică.

Colectarea datelor a fost realizată în perioada 14 Septembrie – 31 Octombrie 2015, precum și 20 august-20 septembrie 2017 de către echipa CCF Moldova.

2. Grupul țintă

2.1. Date generale

Nr. d/o	Raioane/ Municipii	Număr de AO		
		Total	Inclusiv din localități rurale	Inclusiv beneficiare de suport CCF
Regiunea Nord				
1	Ocnîța	1	-	1
2	Edineț	2	-	2
3	Dondușeni	1	-	1
4	Râșcani	1	-	1
5	Drochia	3	2	2
6	Bălți	2		1
Regiunea Centru				
1	Chișinău	5	3	4
2	Hâncești	3	1	2
Regiunea Sud				
1	Cimișlia	3	-	2
2	Leova	2		1
3	Cantemir	1		1
4	Basarabeasca	1	1	1
Regiunea din stânga r. Nistru				
1	Bender	1		1
2	Tiraspol	2		-

Acest Raport analizează evoluția a 20 de ONG-uri din 28 acceptate inițial în Proiect. Acest capitol analizează profilul tuturor ONG-urilor acceptate în Proiect.

Din punct de vedere geografic, cele 28 de ONG-uri sunt din 10 raioane și 4 municipii, inclusiv 2 din regiunea din stânga r. Nistru.

Dacă divizăm arbitrar RM în 4 regiuni (nord, centru, sud și stânga r. Nistru), atunci numărul maximal de ONG-uri (10) sunt din regiunea de Nord și tot această regiune este reprezentată de un număr maximal de raioane (6). Pe locul doi s-ar situa regiunea de Sud cu 4 raioane și 7 ONG-uri, iar pe locul 3 – regiunea de Centru cu un raion și mun. Chișinău, care includ un total

de 8 ONG-uri. Regiunea din stânga r. Nistru este reprezentată de 3 ONG-uri din municipiile Bender și Tiraspol.

Selectarea celor 28 de ONG-uri a fost un proces asigurat de către CCF Moldova.

Deși doar 20 de ONG-uri din 28 au beneficiat de suport în dezvoltarea de capacități, totuși, distribuția geografică a acestora nu s-a schimbat radical.

2.2. Geografia activităților

Deși, majoritatea respondenților își au sediile legale în zone urbane, în special centre raionale, și doar o mică parte – în localități rurale, o mare parte din respondenții înregistrați în zone urbane, își desfășoară activitatea și în localități rurale.

Din numărul total de 20 de ONG-uri, 8 sunt înregistrate la Consiliul comunal a unei localități (de obicei rurale), 5 – la Consiliul Raional și 7 – la Ministerul Justiției.

Înregistrarea la Ministerul Justiției nu este un indicator de acoperire geografică cu activități. Astfel, din astfel de 7 ONG-uri, doar 3 declară activități implementate în toată țara. În același timp, ONG-urile înregistrate în Primăria rurale, activează, de obicei, în rața aceleiași Primării.

2.3. Afiliere la rețele

Cel puțin 7 ONG-uri din 20 sunt membri ai Alianței ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF).

3. Domenii de interes și beneficiari

Răspunsurile indicate de respondenți la domeniile de interes sau activitate au fost destul de greu de evaluat, atât în 2015, cât și în 2017: instrucțiunile de completare a chestionarelor au fost respectate într-o măsură mai mică. Dificultatea principală constă în interpretarea răspunsurilor foarte generale de tipul "servicii sociale pentru populație" sau "asigurarea condițiilor adecvate la serviciile Centrului", sau "ajutor direct pentru victimele violenței", sau "ajutor pentru copii" etc.

Cu toate acestea, prin extrapolare cu răspunsurile date la întrebarea despre beneficiari, putem sintetiza câteva domenii de interes (care în mare parte nu s-au schimbat între 2015 și 2017) după cum urmează:

- ❖ activități directe orientate spre îmbunătățirea stării psiho-sociale a beneficiarilor (familii, copii, femei, tineri, etc.) și integrării sociale a acestora: terapii ocupaționale, servicii de consiliere (psihologică, socială, juridică);
- ❖ activități orientate spre recuperarea copiilor și tinerilor cu dizabilități;
- ❖ servicii sociale alternative familiei (Asistență Parentală Profesionistă și Casă de copii de tip familial);
- ❖ activități de dezvoltare comunitară (în special cele de dezvoltare a infrastructurii drumurilor comunale, rețelei de alimentare cu apă și gaze naturale, etc.);
- ❖ activități de educație, inclusiv cetățenească, informare și sensibilizare asupra drepturilor celor mai defavorizați (de exemplu Drepturile copilului, Drepturile persoanelor cu dizabilități sau a persoanelor în etate, Drepturilor femeii, etc.) în scopul prevenirii diferitor riscuri (de trafic, de abuz și violență în familie, etc.);
- ❖ activități orientate spre dezvoltare unor competențe (de exemplu de comunicare asertivă, de angajare în câmpul muncii, etc.).

Un număr considerabil de ONG-uri (majoritatea celor care au drept beneficiari direcți copiii/ tinerii cu dizabilități și copii în sistemul rezidențial

de îngrijire a copilului) au indicat drept activități, alături de cele destinate beneficiarilor direcți, și de implicare a părinților.

Profilul beneficiarilor celor 20 de ONG-uri este foarte diferit. La fel, fiecare ONG deservește grupuri diverse de beneficiari. În același timp, există și ONG-uri (cele de interes mutual – de exemplu AO SOS Autism sau, AO Mamele pentru viață, sau AO Asociația Asistenților Parentali Profesioniști) care au un grup foarte concret (din punct de vedere calitativ și cantitativ) de beneficiari direcți (de exemplu – copiii plasați în serviciul de asistență parentală profesionistă în mun. Chișinău, sau copiii afectați sau infectați cu virusul HIV ș.a.).

La fel ca și la început, și în 2017 a fost imposibil de cuantificat per total numărul de beneficiari ai celor 20 de ONG-uri (din cauza respectării superficială a instrucțiunilor de completare a chestionarelor).

Capitolul despre "beneficiari" oferă mult mai multă informație și mai clară cu referire la grupuri și profil social. Grupurile cel mai des vizate de activitățile respondenților sunt:

- ❖ Copii (în dificultate; din grupuri social vulnerabile, inclusiv din familii monoparentale sau cu mulți copii, sau rămași fără îngrijirea părintească; cu dizabilități; instituționalizați; dezinstituționalizați; în servicii, inclusiv de plasament, sau de asistenți parentală profesionistă); cu autism; victime ale traficului, abuzurilor și neglijării; infectați sau afectați de virusul HIV; cu cerințe educative speciale etc.);
- ❖ Tineri (din grupul de risc, voluntari);
- ❖ Femei, inclusiv tinere (victime ale traficului și violenței în familie; fără un loc de muncă; tinere fără profesie; mamei singure; interesate de inițierea unei afaceri; active social; etc.);
- ❖ Profesioniști din diferite domenii, inclusiv funcționari publici, cadre didactice, asistenți sociali, asistenți parentali profesioniști, părinți-educatori din CCTF, etc.;
- ❖ Părinții copiilor beneficiari/ familia;
- ❖ Persoane în etate.

Au rămas și de data aceasta grupuri nedefinite calitativ, deși cuantificate cantitativ: "persoane social vulnerabile", "persoane cu dizabilități", "persoane de origine romă".

4. Practici de pledoarie

Deși au existat ONG-uri care declară că nu implementează activități de pledoarie, totuși, majoritatea dezvoltă asemenea activități în mare parte orientate spre *"educarea publicului și factorilor de decizie"*, *"lucru cu agențiile guvernamentale asupra elaborării de norme și reglementări"* și *"asigurarea ca membrii comunităților slab reprezentate să aibă un cuvânt de spus în procesul de politici publice"*. Foarte puțini respondenți au exemplificat acțiunile de pledoarie, iar aceste exemple arată mai mult a activități de o singură dată, fără un scop anume, care în mare parte nu reprezintă neapărat un demers de pledoarie, sau niște produse finale.

Puține ONG-uri își planifică și organizează activitățile de pledoarie în echipă. Aparent, majoritatea nu dispun de un coordonator, aceste activități fiind implementate de liderului Asociației sau Coordonatorii de proiecte (acolo unde există).

Jumătate din respondenți consultă beneficiarii în procesul de planificare și organizare a activităților de Pledoarie, inclusiv chestionarea, focus-grupurile, urna/ boxa cu idei, sondajele de opinie. Mai multe ONG-uri au indicat diferite activități/ acțiuni, care nu se înscriu neapărat în metode de consultare în pledoarie, deși, le consideră astfel.

Aproape toate ONG-urile indică precum că implementează activități de pledoarie doar pe bază de dovezi. Sursele principale de date menționate sunt *"instituțiile de învățământ"*, *"beneficiarii"*, *"centrul medicilor de familie"*, *"primăria"*, *"direcția/ secția de asistență socială și protecția familiei"*, ONG-uri, MSMPS și alții. Foarte puțini respondenți folosesc mai mult de 3 surse de informare.

Respondenții practic nu au indicat deloc sau au indicat foarte rar cine a fost/ este persoana/ specialistul consultat în procesul de colectare a dovezilor. Aceștia sunt: secretarul consiliului, funcționari din primărie, inclusiv asistentul social, diriginți, directori adjuncți pentru educație, medici de familie, șeful de post.

4.1. Politica de protecție a copilului

Răspunsurile la chestionare reprezintă o evoluție pozitivă, deși, la fel ca și la începutul proiectului, multe răspunsuri indică un grad mic de înțelegere a conceptului de "participare în siguranță" sau "politică de protecție a copilului într-o entitate". Mulți respondenți încă confundă participarea în siguranță cu acțiunile programatice ale Asociației.

Aproape 80% din respondenți implementează toate/ unele activități în "consultare cu copiii".

Personalul din aproape toate ONG-urile respectă "codul de conduită profesională" sau "reguli de conduită prevăzute în contractul individual de muncă".

Încă destul de multe ONG-uri confundă politicile interne de protecție a copilului cu securitatea datelor cu caracter personal.

5. Noțiunea de pledoarie: cunoștințe

Gradul de înțelegere a noțiunii de pledoarie nu prezintă schimbări. Acest aspect este greu de evaluat pentru că nu este clar cine a completat chestionarul și dacă răspunsurile la acest chestionar au fost consultate în echipă.

6. Concluzii și recomandări

În linii mari, rezultatele indică schimbări modeste în cunoștințe și ceva mai bune – în practici de pledoarie, probabil, ca rezultat al posibilităților pe care le-au avut ONG-urile să exerseze pledoaria, fie prin implementarea unor mici proiecte, fie prin participarea la acțiuni concertate de pledoarie implementate de CCF.

Un număr considerabil de respondenți continuă să confunde pledoaria cu informarea și sensibilizarea, iar acțiunile de pledoarie declarate drept implementate, arată mai mult a activități de informare și, uneori, de instruire.

Probabil această situație este și un rezultat al lipsei resursei umane responsabile direct de implementarea acțiunilor de pledoarie. În majoritatea ONG-urilor responsabilitatea acesta este pusă pe seama liderului sau unui coordonator de proiect.

Colectarea dovezilor pentru acțiunile de pledoarie continuă să rămână un proces aproape inexistent în ONG-uri. ONG-urile care implementează acțiuni de pledoarie, au fost destul de modeste în a indica izvoarele de colectare a datelor pentru documentarea acțiunilor. Deși, unele au indicat izvoarele, doar unități – au numit specialistul concret și tipul de date care pot fi solicitate acestuia.

Implicarea beneficiarilor în acțiuni de pledoarie este, la fel, o provocare pentru respondenți, deși, aparent, prezintă îmbunătățiri.

Aproape toate ONG-urile prezintă îmbunătățiri considerabile la capitolul Politicilor interne de protecție a copilului, deși, încă se mai păstrează confuzii între "etică", "obligații de funcție", "participarea copiilor" și "prevenirea și raportarea abuzurilor și violenței" etc. În același timp, anume acest domeniu are o evoluție foarte bună.

Amplasarea geografică a celor 20 de ONG-uri și calitatea de membru al APSCF rămâne a fi o oportunitate pentru acestea în viitor. În acest sens, probabil, este oportună susținerea Secretariatului APSCF în dezvoltarea de acțiuni de capacitate a ONG-urilor membre, iar ONG-uri ca CCF (cu resurse profesionale și practici importante) să vină cu suport segmentat (tematic) bine încadrat ca răspuns la necesitățile identificate (de exemplu de pledoarie).

ONG-urile mari și cu personal pot continua independent să dezvolte acțiuni de pledoarie, deși, un contact continuu (de exemplu utilizând resursa Secretariatului APSCF) și ghidare pro-activă în acțiuni de pledoarie sunt necesare. ONG-urile mici cu resurse și personal puține încă nu sunt gata să meargă independent. Acestea au nevoie nu doar de suport financiar ci și de ghidare și implicare pro-activă în acțiuni promovate de ONG-uri ceva mai mari sau grupuri de inițiativă (de exemplu grupuri de auto-reprezentare).